

พฤศจิกายน 2562

เรียน ผู้จัดการ

บริษัทหลักทรัพย์ทุกแห่ง
ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่ง
ผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลทุกแห่ง
นายกสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย
เลขธิการสมาคมธนาคารไทย
เลขธิการสมาคมธนาคารนานาชาติ

ที่ กตต.กธ.(ว) /2562 เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการนำเสนอผลิตภัณฑ์
หรือบริการแก่ผู้ลงทุน

ด้วยในช่วงที่ผ่านมา สำนักงานพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจมีการเสนอหรือให้บริการผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและมีความเสี่ยงสูงให้แก่ลูกค้า ซึ่งหากผู้ประกอบการดำเนินการ โดยไม่ได้คำนึงถึงความรู้และประสบการณ์ในการลงทุนของลูกค้า รวมทั้งมีการให้คำแนะนำและเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจลงทุน อาจทำให้ลูกค้าได้รับความเสียหายได้ นอกจากนี้ในการกำกับดูแลที่ผ่านมา สำนักงานพบข้อสังเกตเกี่ยวกับการเสนอหรือให้บริการผลิตภัณฑ์ดังกล่าวในเรื่องการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ไม่รัดกุม เช่น ไม่นำข้อมูลผู้ออกตราสาร (“issuer”) ที่มีนัยสำคัญมาประกอบการวิเคราะห์ ไม่สอบถามความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้รับจาก issuer ไม่วิเคราะห์ความเสี่ยงและความสามารถในการชำระหนี้ของ issuer ให้ชัดเจน เป็นต้น และมีข้อสังเกตในเรื่องการเปิดเผยข้อมูล การให้บริการหรือเสนอขายแก่ลูกค้า เช่น ผู้ประกอบการได้วิเคราะห์แล้วเห็นว่า issuer มีความเสี่ยงที่จะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ แต่มิได้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้ผู้ลงทุนทราบอย่างชัดเจนในเอกสารการขายหรือได้จัดให้มีหลักประกันการชำระหนี้เพื่อชดเชยกรณีที่ issuer ไม่สามารถนำเงินจากการดำเนินงานหรือแหล่งที่เตรียมไว้มาชำระหนี้ได้ แต่ก็มีได้วิเคราะห์และเปิดเผยความเสี่ยงเกี่ยวกับหลักประกันดังกล่าว เช่น ความเสี่ยงของมูลค่าหลักประกัน ความเสี่ยงของการบังคับหลักประกันกรณีหลักประกันเป็นบุคคลหรือเป็นที่ดิน เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้ประกอบการหลายรายมีการเสนอขายตราสารหนี้ที่ครบกำหนดไถ่ถอนเมื่อมีการเลิกบริษัท (“perpetual bond”) ซึ่งเป็นตราสารหนี้ที่ไม่มีการกำหนดอายุและไม่สามารถไถ่ถอนได้ทันที หากผู้ลงทุนต้องการเงินต้นคืน ต้องรอจนกว่า issuer จะเป็นผู้กำหนดให้มีการไถ่ถอน และเป็นหุ้นกู้ด้อยสิทธิ ซึ่งจะได้รับชำระหนี้หลังเจ้าหนี้อื่น ๆ ของ issuer เป็นต้น และมีการแนะนำลูกค้าให้ลงทุนในสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยงจากความผันผวนของราคาและอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินดิจิทัล

สำนักงานจึงคาดหวังให้ผู้ประกอบธุรกิจระมัดระวังในการคัดเลือกและเสนอผลิตภัณฑ์ และให้บริการดังกล่าวต่อลูกค้า และต้องดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงประโยชน์ของลูกค้าเป็นสำคัญ โดยต้องมีการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม เปิดเผยข้อมูลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์แก่ลูกค้าอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เพียงพอไม่ทำให้สำคัญผิด และมีกระบวนการที่ทำให้มั่นใจว่า ลูกค้ารับทราบข้อมูล และเข้าใจลักษณะของผลิตภัณฑ์ และความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ก่อนตัดสินใจลงทุน รวมทั้งมีการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ดังนี้

1. การคัดเลือกผลิตภัณฑ์ ผู้ประกอบธุรกิจต้องมีกระบวนการที่รัดกุมในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของ issuer และผลิตภัณฑ์ เช่น นำข้อมูลที่มีนัยสำคัญมาประกอบการวิเคราะห์ สอบทานความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์อย่างระมัดระวัง รัดกุม และมีคุณภาพ วิเคราะห์ความเสี่ยงและความสามารถในการชำระหนี้ของ issuer ให้ชัดเจน รวมทั้งวิเคราะห์ความเสี่ยงของหลักประกันด้วย (ถ้ามี) เป็นต้น

2. การเปิดเผยข้อมูล ผู้ประกอบธุรกิจต้องเปิดเผยลักษณะของผลิตภัณฑ์ เงื่อนไขและความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมเหตุสมผล และเพียงพอต่อการตัดสินใจลงทุน เช่น

2.1 ผลิตภัณฑ์ประเภท perpetual bond ต้องเปิดเผยข้อมูลลักษณะพิเศษและความเสี่ยงของผลิตภัณฑ์ดังกล่าว เช่น

(1) perpetual bond ไม่มีกำหนดอายุ จึงมีความเป็นไปได้ที่ผู้ลงทุนอาจจะไม่ได้รับคืนเงินต้นระหว่างที่ถือตราสารดังกล่าว ซึ่งผู้ลงทุนไม่มีสิทธิบังคับให้ issuer ต้องไถ่ถอนในเวลาใด ๆ

(2) issuer มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะไถ่ถอน perpetual bond ก่อนวันครบกำหนดเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่กำหนดไว้

(3) issuer มีสิทธิที่จะเลื่อนการชำระดอกเบี้ย ทำให้ผู้ลงทุนอาจไม่ได้รับชำระดอกเบี้ยและดอกเบี้ยค้างชำระในวันชำระดอกเบี้ยทุกครั้ง ส่งผลให้ผู้ลงทุนได้รับผลตอบแทนที่แท้จริงต่ำกว่าดอกเบี้ยของตราสารหนี้ที่ระบุในเอกสารประกอบการขาย

(4) อัตราดอกเบี้ยลอยตัวซึ่งมีสูตรการคำนวณตามตัวแปรที่อาจผันแปรได้ ดังนั้น ดอกเบี้ยที่จะได้จึงขึ้นอยู่กับตัวแปร ณ ขณะนั้น และอาจไม่เป็นไปตามตัวอย่างหรือสมมติฐานที่แสดงไว้ในเอกสารประกอบการขาย

(5) perpetual bond ที่ถือเป็นหุ้นกู้คือยสิทธิ ผู้ถือหุ้นกู้จะได้รับชำระหนี้หลังเจ้าหนี้อื่น ๆ ของ issuer แต่จะมีสิทธิก่อนผู้ถือหุ้นสามัญเมื่อเกิดกรณี เช่น ผู้ออกหุ้นกู้เลิกกิจการ หรือล้มละลาย เป็นต้น

(6) perpetual bond ไม่มีเงื่อนไขผิคนัดไขว้ (cross default) ซึ่งหาก issuer ผิคนัดหรือผิคข้อตกลงตามสัญญาเงินกู้หรือหุ้นกู้อื่น เจ้าหนี้เงินกู้หรือหุ้นกู้อื่นสามารถฟ้องร้องให้หนี้ดังกล่าวถึงกำหนดชำระโดยทันที แต่ผู้ลงทุน perpetual bond จะไม่สามารถใช้เหตุนี้ในการเรียกร้องให้หนี้ตาม perpetual bond ถึงกำหนดชำระโดยทันทีได้

2.2 ผลิตภัณฑ์ประเภทสินทรัพย์ดิจิทัล ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง เช่น ความเสี่ยงด้านการผันผวนของราคาสินค้า ความเสี่ยงของอัตราแลกเปลี่ยนของสกุลเงินดิจิทัล เป็นต้น

3. การให้คำแนะนำแก่ลูกค้า ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดให้มีผู้แนะนำการลงทุนที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อการตัดสินใจลงทุน รวมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าและระดับความเสี่ยงที่ลูกค้ายอมรับได้ โดยคำนึงถึงฐานะทางการเงิน ประสบการณ์ วัตถุประสงค์ในการลงทุน ตลอดจนความรู้ความเข้าใจของผู้ลงทุนด้วย

4. การติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดให้มีการติดตามควบคุม และตรวจสอบการปฏิบัติงานที่จะทำให้มั่นใจได้ว่า การปฏิบัติงานของผู้ประกอบธุรกิจมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสามารถปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและทันการณ์ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของลูกค้าและการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ลูกค้าเป็นสำคัญ เช่น กรณีเสนอขาย perpetual bond ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความเสี่ยง ผู้ประกอบธุรกิจควรมีการติดตามตรวจสอบการให้คำแนะนำแก่ลูกค้าอย่างใกล้ชิดภายหลังการเสนอขายเพื่อให้มั่นใจว่าพนักงานได้ให้คำแนะนำแก่ลูกค้าอย่างถูกต้องครบถ้วน โดยไม่ควรรอตรวจสอบตามรอบการตรวจสอบรายปี เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางประภาลี สุคนธมาน)

รองเลขาธิการ

รักษาการแทนเลขาธิการ

ฝ่ายกำกับธุรกิจตัวกลาง

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2033-9669